

Детска градина - 11 „Мики Маус“
гр. София, кв. Младост, ул. „Стоян Чомаков“ 1

МОДЕЛ

*за работа със семействата и децата в периода на адаптация
от семейната среда към ДГ№11 “Мики Маус”*

Моделът за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към ДГ№11 “Мики Маус” има за цел:

- 1) постигане на бърза, безболезнена и ефективна адаптация на новопостъпващото дете чрез активно взаимодействие между семейството и детската градина;
- 2) уеднаквяване подходите и обогатяване знанията на възрастните за особеностите в развитието на детето в ранна възраст.

Думата „адаптация” означава „процес на приспособяване на организма или на различните сетивни органи към промените в околната среда и обкръжаващите условия”.

Адаптирането е процес, който е свързан с реакциите на трите страни: възрастните в детската градина: педагог и помощник – възпитател, семейството и детето.

Успешното адаптиране на детето предполага всички страни да се включат активно и да подпомогнат този процес.

Тръгването на детска градина е едно изключително събитие за малкото дете, защото е свързано именно с попадане в нова среда - материална, социална, обществена и природна. Подобни събития са част от живота на всяко дете - първоначално постъпване в детска градина, а по-късно в училище. За безболезнена адаптация към тези промени, изключително важна е предварителната подготовка на детето в семейството. Родителите в голяма степен може да допринесат за бързата и безболезнена адаптация на детето към детската градина, когато са убедени и вярват в способността на детето успешно да премине през този етап. Тази убеденост носи увереност и емоционално спокойствие както на тях, така и на детето. Доверието, което гласуват на детето, стимулирането му, позволява то да приеме детската градина, новите приятели, новите играчки и цялата среда като своя, в която може да се чувства свободно и сигурно.

Постъпването на детето в детска ясла може да започне от 10-месечна възраст до навършване на 3-годишна възраст на детето. В детските ясли се осъществяват грижи за ранно детско развитие в няколко области: здраве и двигателно развитие; познавателно развитие; личностно – емоционално и социално развитие; езиково и комуникативно развитие.

При новопостъпилото дете трябва да се формират нови условнорефлекторни връзки, тъй като се наруша създадения динамичен стереотип (например: ползване на биберон, на памперс, на гърне, тоалетна). При отделни деца в зависимост от възрастта и индивидуалните особености, процесът на адаптиране е по-бавен. Тук е именно огромната и решаваща роля на медицинските сестри, на учителите и другите специалисти работещи в детската ясла и детската градина в сътрудничество с родителите за по – бързата и безболезнена адаптация на новоприетите деца.

Да се създаде организация за среща с родителите преди началото на учебната година и разговор с психолога и ресурсния учител и запознаване с изготвената презентация

Раздялата с родителя (майка/баща) се преживява болезнено почти от всички деца. Те страдат и от това, че се намират в нова обстановка сред непознати хора. Практиката показва, че има деца, които се приспособяват почти веднага, а други продължително време – от 2 до 4 месеца и дори по – дълго след постъпване в детската градина. **Приспособяването на детето е и социален процес и в него играе роля придобитото, т.е. личния опит на детето, подготовката му в семейството.**

Участие на родителите

Моделът за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейната среда към детската градина при определени обстоятелства, може да се включи краткосрочно присъствие на родителите в детската градина. Продължителността на присъствието на родителите, както и дейностите, в които могат да участват, се определят предварително на индивидуални срещи между учителите/медицинските специалисти и родителите.

Препоръки към родителите преди постъпването в детската градина на детето:

- Родителите да направят предварително посещение в детската градина за запознаване с екипа на групата, материалната база на детската градина и дневната организация на дейностите.
- Два – три месеца предварително в домашни условия да се следва дневния режим за престой и хранене в детската градина;
- Детето да бъде подкрепено в изграждането на навици за самообслужване при хранене, обличане – събличане, ползване на тоалетна, които навици и умения ще се затвърдят в детската градина;
- Предварително да се започне подготовката на детето към изискванията на новата среда. Да се формират у детето положителни нагласи, настроения и представи за детската градина; да се говори за детската градина с радост и насърчаване, като за специално и приятно място за децата;
- От полза е когато на детето е обяснено какво е това детска градина, а още по – добре е да му е показано нагледно. Родителите могат да се разхождат с детето около детската градина преди да настъпи момента за първото посещение.

ПРЕПОРЪКИ КЪМ РОДИТЕЛИТЕ ЗА ПО – ДОБРА И БЕЗБОЛЕЗНЕНА АДАПТАЦИЯ НА ДЕТЕТО:

- Може да посещава в началото (1 седмица) само отделни моменти от дневната организация за 1 – 3 часа и постепенно времето да се увеличава и да се включват нови моменти; Този период не трябва да трае много дълго;
- Целодневният престой да е по-кратък за детето в период на адаптация – родителите да идват по-рано да взимат детето;
- Добрата организация в семейството на времето сутрин, намалява напрежението и стреса покрай ходенето на детска градина. Организирайте нещата така, че да има достатъчно време за всичко – минутки за разбудяване и гушкане; за сутрешен тоалет; за обличане;
- Раздялата в детската градина трябва да бъде **кратка** и насърчаваща детето;
- Родителите своевременно и ежедневно да се информират и консултират за адаптирането, постиженията и поведението на детето; да споделят своите впечатления и наблюдения с персонала – при довеждане/вземане по служ. телефон или мейла на групата;
- Да е приучено да ползва гърне и/или тоалетна, да дава сигнали за уриниране и дефекация;
- Да има елементарни умения да държи лъжица. Да консумира разнообразно приготвена храна – в трикомпонентно обедно меню. Да пие от чаша;
- Препоръчително е ползването на биберон да се преустанови поради липса на необходимите хигиенни условия за биберон в детската градина;
- Ползването на памперс е до 1,6 годишна възраст - максимум;
- Да има опит за общуване и в непозната среда (в градинки, паркове с деца и възрастни);
- Да е приучено да седи на детско столче;
- Да е дружелюбно към другите деца, да споделя играчки;
- По възможност да е запознато с двора, сградата на детската градина;
- Да обича да слуша музика, да изпълнява естествени движения на фона на музиката, да слуша приказки, да изпълнява указания на възрастните;
- В периода на адаптация може да идва за известно време в групата със своя любима играчка, вещ;
- Детето има нужда от твърди граници и правила, за да се адаптира бързо. По този начин то се чувства сигурно и спокойно, че не е сбъркало, че не е допуснало грешка;
- Да се щади емоционалното му състояние.

Предварителна подготовка за раздяла

Подготовката за раздялата е добре да започва вкъщи. На детето може да му се говори за това, че то отива на детска градина, а родителите – на работа. Трябва предварително да подготвите детето за мисълта за детска градина. Подробно му разкажете за реда в нея, за обстановката, направете си кратка екскурзия до детската градина. Неизвестното плаши детето. То трябва да е запознато с това, което го очаква. Накарайте го да разбере, че вие ще се

чувствате горди, че то вече е голямо и ходи на детска градина. **Не забравяйте, че всички ваши емоции се предават на детето!**

Разкажете на учителите за индивидуалните особености на вашето дете, за неговите навици и умения. Уточнете от каква помощ се нуждае детето ви.

Когато вече сте в детската градина:

- Когато сте вече в детската ясла/градина, кажете на своето дете, че ще остане за да играе с други деца и ще го вземете по – късно. Можете да опишете деня, който го чака. Детето трябва да знае, че ще остане в детската градина без вас;
- Прегърнете го и преди да си тръгнете, помахайте с ръка за „довиждане“. Раздялата трябва да е кратка и насърчителна;
- Използвайте любимата играчка, с която детето говори и се чувства сигурно. Ако детето иска да си вземе играчка или книжка, не му забранявайте – това за него е част от дома и с нея то ще се чувства по – комфортно. Това му носи спокойствие, усещане за нещо лично и познато;
- Спокойният родител води до себе си спокойно дете. Желателно е сутрин то да бъде водено от родителя, който е готов да се раздели с него нежно, спокойно, но твърдо и бързо, без да удължава момента. Ако детето трудно се разделя с майката, желателно е през първата седмица да го води някой друг;
- Много важни са емоциите на родителя при раздялата. Колкото по – плах и нерешителен е той, толкова по – тревожно ще бъде детето. Родителят не трябва да се тревожи, когато детето плаче;
- На детето трябва да бъде обяснено след кое събитие от деня ще го вземат (след като то се наобядва или след като се наспи). Така детето няма да е тревожно кога и дали ще го вземат, а ще очаква събитието;
- Не променяйте правилата, които сте въвели при раздяла. Детето има нужда от твърди граници и правила, за да се адаптира бързо. По този начин то се чувства сигурно и спокойно;
- След като вземете детето от детска градина, то може да бъде превъзбудено и да изисква повече внимание. Това е нормален начин да се освободи от напрежението, причинено от промените в живота му;
- Някои деца се уморяват много от новите впечатления, новите приятели, новите дейности, многото хора;
- Ако детето е неспокойно и нервно това означава, че то има неудовлетворени потребности. Не търсете причините единствено само в детската градина. В този случай вие трябва да го прибирате малко по – рано. Проявявайте търпение към капризите на детето – те възникват поради претоварване на неговата нервна система. Не му се карайте – просто насочете вниманието му към нещо по – интересно;
- Постарайте се детето да бъде в спокойна обстановка, без конфликти. Говорете му ласкаво и нежно, по – често го прегръщайте. Не забравяйте да го хвалите за всичко постигнато. Детето се нуждае от вашата постоянна подкрепа. Само по този начин детската градина може да се превърне в място, където то ще се чувства комфортно, а това ще ви осигурява необходимото за работата ви спокойствие;

- Плачът на дете, което все още не говори, може да означава физиологични потребности на детето, които трябва да се установят и удовлетворят незабавно: храна; вода; сън; ползване на тоалетна; друга потребност;
- Максимално да е близко и менюто у дома към това в детската градина. Ако детето е свикнало вкъщи на обяд да яде само едно ядене, то нищо чудно, в детската градина да откаже някое – първото, второто или третото. Имаме предвид, че често пъти храненето е една от основните причини, поради която детето не иска да ходи на детска градина;
- От значение е и редовното ходене на детска градина. Нека детето свикне с мисълта, че от понеделник до петък всеки има задължения – то е на градина, мама и татко са на работа, а събота и неделя са дните за семейни забавления;
- Желателно е детето да бъде включено в избора и подреждането на детската раничка. Сложете в нея всичко необходимо: комплект за преобличане, пижама, пантофи, любима играчка;
- Облеклото: дрехите трябва да са лесни за обличане събличане, да нямат сложни закопчавания или трудно да минават през главата; обувките съответно да са лесни за обуване и събуване – на този етап за предпочитане са обувките без връзки (с лепенки, с ластици);
- В детската градина децата усвояват навици да се самообслужват, а това изисква време. Изградени начални навици за самостоятелност улесняват адаптирането на децата. Три годишното дете трябва да има умения да се храни само, да разпознава дрехите си, да контролира ходенето до тоалетна, да събира играчките и други елементарни умения, които с помощта на персонала ще се усъвършенстват в детската градина;
- Осъществява се ежедневен контакт с учителите (медицинските сестри); родителите получават информация как се справя детето с новата обстановка. Всеки проблем, свързан с детето се разрешава много по – лесно при взаимно доверие;
- Мили родители, не пропускайте първата родителска среща! Тя обикновено се състои в началото на учебната година. На нея ще имате възможност да се запознаете с: вътрешния ред на работа на детската градина; последователността на режимните моменти (ако вече не сте запознати с тях); да зададете въпросите, които ви вълнуват и да се запознаете с другите родители;
- Когато децата още от първия ден усетят доброжелателните отношения между родители и педагози (специалисти), със сигурност ще се справят по – бързо с новата среда;
- Бързо привикват тези деца, чиито родители са ги поверявали на грижите ту на едната баба, ту на другата, ту на гледачката или на по-големите братя и сестри. Те са открити за общуване - както с връстниците, така и с възрастните;
- Новото предизвиква тревожност при възрастните и още по – силна, при малчуганите до 3 години. Затова на детето му е необходима информация: Какво ще се прави в детската градина – ще се пее, танцува, играе, спи, яде и т.н.; С кого ще бъде там – с други деца и с госпожите, които знаят много забавни неща.
- При възможност е добре детето да се запознае предварително с бъдещите си учителки;
- Изключително важна е положителната нагласа на родителя към детската градина. Ако той вярва, че това е най-доброто място за детето му, така ще мисли и то;

- Ще сме си свършили работата като родители, ако след време чуем детето да казва: „По-бързо мамо, татко, че ще започнат без мен! Искам на детска градина! Не искам да си тръгвам от детската градина!“;
- Да научим детето отрано на добри обноски. Докъм две годишна възраст то спокойно може да помахва с ръка, да даде „въздушна целувка“, да усвои две – три „вълшебни думи“: благодаря, извинявай, здравей – (чао). Дори и да не може да ги каже, възрастните трябва непрекъснато да ги повтарят при всеки повод. В детската градина са въведени правила за децата за добри обноски и безопасно поведение;
- Уважаеми родители, не злепоставяйте детето пред други деца и възрастни със забележки и грубости! Учете детето да споделя играчките с другите деца. Поощрявайте ги по всеки повод с „браво“, „благодаря“, „ти можеш“, „хайде пак“!
- Децата са нашето огледално отражение, те подражават, затова внимавайте в собственото си поведение!
- На масата. Поведението и уменията за хранене се учат на масата. На година и половина – две малчуган трябва да умее да държи сам лъжичката, да ползва салфетка по време на ядене. На две и половина – три години – да се храни със затворена уста. На четири – да ползва и неостър нож, с който да си помага. На пет – да участва в сервирането, на 6 – да си прави сандвичи с подготвена смес.

Екипът в детската градина:

- Подкрепя, насърчава, поощрява и стимулира детето в цялостната му дейност и поведение.
- Посреща и приема детето с положително настроение, учтиво, като съсредоточава вниманието си главно към него, създава у детето усещане за сигурност и спокойствие;
- Запознава се с детето, запознава децата помежду им. Подготвя предварително средата в групата за игра и занимания по избор на децата;
- Определя лично пространство, надписано за всяко дете - места на масите за хранене и занимания, легло, гардероб, като запознава децата и родителите с тях;
- Запознава детето с обстановката и обяснява предназначението на отделните помещения, материали, пособия. Провежда организацията на деня, като се съобразява с желанията на децата, потребностите им и осигурява разнообразие на дейности - образователни, възпитателни, почивка, игри и други основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие;
- Подкрепя и подпомага всяко дете, когато изпитва затруднения или несигурност;
- Не се допускат травми и наранявания, както от предмети, така и чрез агресивно поведение: хапане, удряне, блъскане, щипане и други физически форми на агресия между децата;
- Поддържа се спокойна и приятна атмосфера за децата от персонала, без напрежение. Използва се цялата налична материално – техническа база – аудио-визуална техника, играчки, познавателни книжки за интересно, забавно развиващо пребиваване на детето в детската градина;
- Не се допуска грубост, наказания и безразличие при проблеми на децата. **Децата не се оставят без надзор в никакъв случай;**

- На родителите се дава своевременно и ежедневна информация и консултиране за адаптиране, постиженията и поведението на детето;
- Екипът в яслена група няма роля на майка или на баба. Задачата на мед. сестри, учителките и помощник – възпитателите не е изцяло да обгрижват децата, **а да им помагат да изградят умения за самообслужване;**

Всяка адаптация изисква време и ако за едно дете е достатъчна седмица, за друго може да е необходим месец по-рядко и повече. Продължителността на адаптацията зависи и от характера на детето, семейната обстановка, здравословното състояние, методите и подходите, които учителите и другите специалисти избират по своя преценка.

Адаптацията е приключила след като детето е приело служителите, децата и средата. Възможно е при сутрешният прием, детето да протестира, но при влизане в групата се чувства комфортно. Адаптацията на 3 годишните към начина на живот в детската градина е една от основните ни задачи като педагози. Плавната адаптация, спокойните родители и деца, идващи с усмивка в детската градина, ще бъдат показател за успешната адаптация на тригодишните деца.